

ting prin finețea și delicatetea formelor. Cele de pe litoralul Mării Negre (Kobuleți-Picivnari, Guadihu și Eșera) aparțin perioadei clasice.

Subiectele sînt limitate, dar variate - personaje, animale mitologice, mituri etc. Se pare că la Vani și Picivnari s-au concentrat cele mai valoroase exemplare provenite din lumea greacă.

În ceea ce privește inelele locale se observă o vizibilă independență creatoare a gravorilor colhidieni, o viziune puțin rudimentară, dar personală asupra realității înconjurătoare.

După forma lor, se disting patru tipuri principale de inele sigilare: 1, 2 - inele cu șaton cu anul deschis și cu anul închis; 3 - inele masive; 4 - inele cu anul deschis.

După locul de producere al materialelor de import se observă trei grupe principale: 1 - grecești orientale; 2 - din Grecia Mare; 3 - din Grecia continentală.

Între sfîrșitul sec. al VI-lea și sfîrșitul sec. al IV-lea f.e.n. sînt strînse legături cu centrele ioniene. Din prima jumătate a sec. V f.e.n. se stabilesc unele relații cu atelierile din Italia sudică, Asia Mică, Atica, relații ce vor persista pînă în perioada clasică tîrzie.

După rolul lor, inelele sigilare se pot astfel clasifica: I. a. sigiliu conferind un drept cu destinație particulară; b. sigiliu conferind un drept de ordin "comunitar"; II. sigiliu de uz general; III. sigiliu individual sau privat pentru: a. bărbați, b. femei.

În încheierea lucrării, autoarea se ocupă de problema stilurilor și școlilor ce au influențat producția atelierelor locale din Colhida antică.

Din păcate însă o cronologie istorică exactă a glipticii colhidiene nu se poate încă face.

Deși scrisă într-o limbă greu accesibilă cartea respectivă poate fi de un real folos cercetătorilor români în studierea pieselor (inele) de import grecești descoperite atît în așezările și mormintele geto-dace, cît și în orașele grecești de pe litoralul Mării Negre.

GEORGE TROHANI

WERNER SEIBT, Die Skleroi. Eine prosopographisch-sigillographische Studie, în colecția "Byzantina Vindobonensia", herausgegeben von der Österreichischen Akademie der Wissenschaften und vom Institut für Byzantinistik der Universität Wien, Band IX, Verlag der österreichischen Akademie der Wissenschaften, Viena, 1976, 127 p. + 8 pl. în afară de text.

Apărută în colecția "Byzantina Vindobonensia", vol. 9, de sub conducerea profesorului Herbert Hunger, de la Universitatea din Viena, lucrarea tînărului învățat vienez cercetează prosopografic și sigilografic una din marile familii care au marcat o puternică amprentă personală vieții politice și militare a Imperiului bizantin din sec. X și XI.

Dacă rolul unora din membrii acestei familii, a căror istorie s-a

suprapus cu însăși istoria Imperiului bizantin, cum a fost cazul cu Bardas Skleros, este în general bine cunoscut, lipsa încă o cercetare propogografică asupra fatregii familii, de la apariția ei în documentele sec. al IX-lea și până târziu în sec. al XIV-lea. Autorul, folosind izvoarele literare bizantine, precum și cele sigilografice publicate, dar făcând apel și la cele rămase încă inedite în colecțiile unor cabinete, reușește să deslușească nu mai puțin de 40 de membri ai acestei familii. Fiecare din ei este prezentat cronologic. Datele păstrate și cunoscute sînt sintetizate în mod concis și sistematic. Expunerea este sobră, clară și documentată.

Afiș prin conținutul său, cît și prin felul de prezentare, lucrarea despre care referim rămîne o contribuție importantă pe care o vor folosi cercetătorii care se ocupă de această epocă și regiune.

BUCUR MITREA